

عنوان کتاب: این خانه کاشانه نیست
(خانواده و پیشگیری از خاتمه‌گریزی نوجوان)

صاحب امتیاز: مرکز آموزش سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

مؤلف: فاطمه نصیری زاده

ویراستار علمی: بشیرین یکه‌کار

ویراستار: سید امیرعلی صابری‌نیا

دکتر حسین فکر آزاد

دکتر هادی معتمدی

سید محمد رضا دربندی

بهمن مشکینی

اداره کل پژوهش دانشگاه امام صادق (ع)

مدیر هنری: ایمان اوجیان

تصویر ساز: مجید صالحی

عکاس: حسام قلعه اسدی

صفحه‌آرا: حامد عسگری‌پور

باز یگران: محسن قلعه اسدی، نیما سیاسدار

قیمت: ۱۶۵۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۲

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۳۸-۷۶۴-۹

شناسه: سینا کب ۱۱-۸۰-۳-۰۲-۰۲

ناشر: نشر شهر

پایگاه اینترنتی: Sina.farhangsara.ir

پایگاه فرهنگ‌سرا مجازی: www.farhangsara.net

نشانی مرکز آموزش: میدان ولیعصر (عج)، خیابان کریم خان زند،
نیش کوچه شهید ملائی، ساختمان شماره ۴ شهرداری تهران، طبقه پنجم

تلفن: ۸۸۹۰۹۵۱۴

کلیه حقوق برای صاحب امتیاز محفوظ است.

سرشناسه: نصیری‌زاده، فاطمه، ۱۳۶۰ -

عنوان و نام پدیدآور: این خانه کاشانه نیست: خانواده و

پیشگیری از خاتمه‌گریزی نوجوان / مؤلف فاطمه نصیری‌زاده:

ویراستار علمی: بشیرین یکه‌کار:

صاحب امتیاز: مرکز آموزش سازمان فرهنگی هنری شهرداری

تهران.

مشخصات نشر: تهران: سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران،

موسسه نشر شهر، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۱۳۳ ص:، مصور.

شابک: ۹-۷۶۴-۲۳۸-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

موضوع: نوجوانان فراری

موضوع: دختران بی‌خانمان

موضوع: والدین و نوجوانان

موضوع: نوجوانان -- روان‌شناسی

شناسه افزوده: یکه‌کار، بشیرین. ۱۳۶۱ - ویراستار

شناسه افزوده: موسسه نشر شهر

شناسه افزوده: سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، مرکز

آموزش

رده بندی کنگره: ۱۳۹۲ الف ۹۶۴/۱۵ HV۷۷۱۵

رده بندی دیویی: ۳۶۲/۷۴

شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۵۲۶۱۶

مدیر پروژه:

مریم زنجانی‌پور، سید سجاد طلوع هاشمی

همکاران:

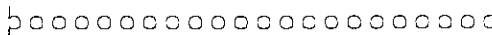
مریم جانفدا، عطیه کریمی، مرگانه آبادی،

فاطمه آقاخانی، امید قاسمی، فاطمه نوری،

امین باقری، حسین حیدری، ندا جعفرزاده

შედეგები

შედეგები (პირველი ნაწილი) ...	4
შედეგები (მეორე ნაწილი) ...	5
შედეგები (მესამე ნაწილი) ...	6
შედეგები (მეოთხე ნაწილი) ...	10
შედეგები (მეხუთხე ნაწილი) ...	22
შედეგები (მეექვსე ნაწილი) ...	64
შედეგები (მეშვიდე ნაწილი) ...	88
შედეგები (მეთვრამეტე ნაწილი) ...	98
შედეგები (მეცხრამეტე ნაწილი) ...	126
შედეგები (მეოცე ნაწილი) ...	132

❖ پیاپی

در روزگار کنونی که از یک سو صورت مسئله‌های انسان فراوان‌تر شده و از سویی دیگر تفکر الحادی گسترده و پیچیده‌ای برای انحراف انسان از مسیر حقیقت، معنویت و کمال و سعادت به کار گرفته شده است لاجرم نیاز او به دانایی و مهارت‌آموزی بیشتر می‌شود. سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران به منظور نقش‌آفرینی در تحقق این هدف متعالی و غنی‌سازی اوقات فراغت شهروندان نظام اسلامی مهارت‌افزایی و پاسخ‌گویی آموزشی به نیازهای دینی، اخلاقی، اجتماعی، هنری و عمومی شهروندان را سرلوحه فعالیت‌های خود در دوره جدید قرار داده و با نگاهی نوین و تجویز گسترده در محتوا، تلاش در ایجاد زیرساخت و امکان اجراء نظام جامع آموزشی را آغاز نموده است.

ساختار و محتوای که پاسخ به نیاز فراگیران در عرصه‌های «دین و اخلاق»، «ادب و هنر»، «اجتماعی و فرهنگی» و «مهارت‌های عمومی و عملی» را با بهره‌گیری از اساتید فرهیخته و مورد وثوق در دسترس عموم قرار می‌دهد.

باید توجه کرد که از مهمترین مأموریت‌های سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، ارتقای سطح دانش و مهارت‌های مورد نیاز زندگی روزمره شهری است. تحقق آرزوی ایجاد آرمان‌شهر اسلامی - ایرانی ناگزیر از مسیر تربیت و تعالی شهروندان می‌گذرد و آموزش مهارت‌های اجتماعی - شهروندی از اولین اصولی‌ترین گام‌های این مهم به شمار می‌آید.

پس از طراحی و تدوین بسته‌های آموزشی مهارت‌های فردی، مهارت‌های بین‌فردی، مهارت‌های بین‌زوجین، مهارت‌های فرزندپروری، مهارت‌های مدیریت خانواده، مهارت‌های مشارکت اجتماعی، مهارت‌های کارآفرینی و کاریابی، مهارت‌های شهروندالکترونیک، مهارت‌های سرمایه‌گذاری شهری، مهارت‌های روزنامه‌نگاری و سواد رسانه‌ای و سایر مهارت‌های مورد نیاز که منجر به تولید بیش از ۲۲۰ عنوان دوره آموزشی در مراکز تحت پوشش گردید، اینک نوبت به طراحی منابع مکتوب مرتبط

رسیده است تا بدین ترتیب چرخه نظام جامع آموزشی سازمان (سینا) به مراحل تکمیلی خود نزدیک و نزدیک‌تر گردد.

کتاب پیش رو به همین منظور و به عنوان یکی از منابع دوره‌های آموزشی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران تهیه شده و در همین شبکه نیز توزیع می‌گردد.

در این کتاب سعی شده با دوری از اصطلاحات تخصصی و پیچیده و استفاده از متنی روان و طراحی همه‌پسند، محصولی مناسب و قابل استفاده برای عموم مخاطبان تهیه گردد.

از آنجا که این کتاب به عنوان یک خودآموز نیز قابل بهره‌برداری است، در انتهای هر فصل سؤالاتی به همراه پاسخ‌های آن در پایان کتاب برای درک بیشتر مفاهیم ارائه شده، گنجانده شده است.

اعلام نقطه نظرات، پیشنهادات و انتقادات شما بهترین و سریع‌ترین کمک برای بهبود این فرآیند و تولید محصولاتی مناسب‌تر خواهد بود.

مرکز آموزش

سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

پیش‌گفتار

دشوارترین دوران حیات انسان از نظر تربیتی دوره نوجوانی است. در این سال‌ها که حدود سنی ۱۲-۱۸ سال را دربرمی‌گیرد و با دوره آموزشی راهنمایی و دبیرستان منطبق است، بیشترین مشکل‌های تربیتی رخ می‌دهد و غالباً در همین دوره است که فرزندان یا راه نادرست را در پیش می‌گیرند یا در مسیر سعادت گام می‌نهند. این دوره مرحله انتقال از کودکی به جوانی است.

از یک‌سو، نوجوان در حال ترک وابستگی‌های دوران کودکی است و از سوی دیگر، توانایی‌های لازم را برای حل بسیاری از مسائل زندگی ندارد. همین نوسان فکری و روانی در او درماندگی، تزلزل و نگاه پریشانی و ابهام ایجاد می‌کند و آرامش روحی را از او می‌گیرد. هم‌زمانی این دوره با پدیده بلوغ، سبب می‌شود که این دوره از زندگی انسان از اهمیت و حساسیت ویژه‌ای برخوردار باشد. از یک‌سو، انگیزه‌های غریزی و عاطفی هر لحظه او را به‌سویی می‌کشاند و تعادل روانی او را به هم می‌زند و از سوی دیگر انواع تردیدها و دودلی‌ها او را با بالاترین درگیری روبه‌رو می‌سازد. درچنین شرایطی، نوجوانان بسیار مستعد ابتلا به انواع آسیب‌های اجتماعی هستند که فرار از منزل یکی از انواع جدی این آسیب‌هاست.

فرار از منزل از پدیده‌های ناهنجار اجتماعی است که برابر برخی برآوردها در چند ساله اخیر افزایش یافته و مسلماً پیامدهای منفی این پدیده شوم در درجه اول متوجه خانواده‌ها و در درجه دوم متوجه جامعه می‌باشد. فرار، نوعی مکانیزم دفاعی یا واکنش جبرانی تسلی‌بخش است که فرد برای نجات و رهایی از رنج‌ها به آن تن می‌دهد و سعی می‌کند از شرایطی که به نظرش نامناسب است، دور شود. فرار دختران از خانه اگرچه در نگاه اول، پدیده‌ای فردی است اما با توجه به پیامدهای سوء آن که در نظم اجتماعی اختلال و آشفتنی

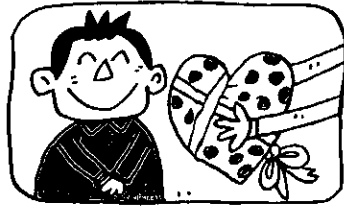

ایجاد می‌کند، منشأ بسیاری از رفتارهای ضداجتماعی و انحرافی مانند خودفروشی، اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی، توزیع مواد مخدر، تشکیل باندهای فساد و فریب سایر زنان و دختران، رواج روسپی‌گری و شیوع انواع بیماری‌های مقاربتی و... می‌شود. وقتی دختران فراری مورد سوءاستفاده قرار می‌گیرند، زمینه برای پیدایش و افزایش باندهای جنایت‌کاری فراهم می‌شود. این پدیده سبب می‌شود که سطح جرم و جنایت در جامعه افزایش یابد و در نتیجه امنیت و سلامت اجتماعی به مخاطره بیفتد؛ به عبارت دیگر پدیده دختران فراری که خود معلول عوامل متعددی است، می‌تواند عامل بسیاری از آسیب‌های اجتماعی دیگر شود. از طرفی نوجوانان و جوانان سرمایه‌های ملی و انسانی هر جامعه هستند که در صورت به هرز رفتن و فاسدشدن این سرمایه‌های عظیم، خسارات و آسیب‌های جبران‌ناپذیری به پیکره جامعه و نظام اجتماعی وارد می‌شود. این مسئله می‌تواند در افراد، زمینه ابتلا به انواع بیماری‌های روانی و جسمانی را فراهم سازد که این معضل در سال‌های اخیر به یکی از مسائل مهم اجتماعی مبدل شده است به نحوی که همه روزه شاهد درج خبرها و عکس‌هایی از کودکان و نوجوانان در جراید رسمی کشور هستیم که بدون اطلاع والدین، خانه و کاشانه خود را ترک کرده‌اند و راهی سرنوشت موهوم و مبهمی می‌شوند که به احتمال فراوان ممکن است بازگشتی در آن نیابند. به همین منظور سیاست‌گذاری اجتماعی در زمینه پیش‌گیری از فرار از منزل نوجوانان یکی از مهم‌ترین ابزارهای مقابله با این آسیب اجتماعی است و آموزش شهروندان و خانواده‌ها به منظور پیش‌گیری از وقوع این آسیب اجتماعی، یکی از مهم‌ترین راه‌کارها می‌باشد.

دکتر حسین فکر آزاد

مقدمه

امروزه جوامع گسترده به دلیل پیچیدگی‌های خاصی که در زندگی اجتماعی انسان‌ها به وجود آمده، با مشکل‌ها و مسائل فراوانی در زمینه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی روبه‌رو هستند و همیشه همراه با پیشرفت با انواع آسیب‌های اجتماعی روبه‌رو بوده‌اند. از جمله این آسیب‌ها می‌توان از ترک ناگهانی خانه توسط نوجوانان یاد کرد که این مسئله در جامعه ما به دلیل وجود معیارها و هنجارهای دینی و خانوادگی، یک نوع آسیب اجتماعی محسوب می‌شود که باید به دنبال ریشه‌یابی این مسئله باشیم و به جای پاک کردن صورت مسئله، راه حل مفیدی را ارائه نماییم.

به طور کلی نوجوانان در دوران بلوغ در شرایط خاصی به سر می‌برند؛ دورانی که هویت‌شان در حال شکل‌گیری است و در صدد حل بحران هویت خود هستند. در این شرایط اگر خانواده در زمینه برخورد صحیح با این شرایط آموزش‌های لازم را ندیده باشد، نوجوان برای نجات خود به دنبال مأمن و پناه‌گاهی می‌گردد و سرگردانی را تجربه می‌کند. کم‌تجربگی این نوجوانان در اکثر موارد باعث می‌شود که طعمه گروهای ضد اجتماعی یا آسیب‌زا شوند و پس از اغفال، ناخواسته به سوی فحشا، مواد مخدر یا دیگر بزهکاری‌های اجتماعی کشیده شوند.

این امر، اهمیت پرداختن به جنبه‌های پیش‌گیرانه این آسیب اجتماعی را روشن می‌سازد که البته پیش‌گیری در این زمینه، جز با آگاه‌سازی خانواده‌ها در زمینه علل بروز و روش‌های مقابله‌ای میسر نخواهد شد. در این نوشتار تلاش می‌شود تا با بررسی جنبه‌های متعدد این آسیب اجتماعی، راه‌های پیش‌گیری از بروز پدیده خانه‌گریزی نوجوانان با ارائه مثال‌های کاربردی آموزش داده شود.

مؤلف

